

Posudek na magistersko diplomovou práci Bc. Aleny Bartoňové

„Motýli českých maloplošných chráněných území – analýza s ohledem na funkční vlastnosti“

Málokterou mou diplomantku provázela taková „vědecká smůla“ – obhajovaná magisterská práce je už třetím tématem, na kterém pracovala, protože obě předchozí témata, genetika housenek jasoně dymnivkového a mrazová odolnost vysokohorských motýlů, pohořely ne na pilnosti diplomantky, ale na nespolupráci živého materiálu. Alena je přitom studentka aktivní, účastnila se řady projektů svých kolegů, vždy byla ochotna pomoci, kromě motýlů slušně zvládla i rutinní práce v molekulární laboratoři. Poměrně pozdě jsme proto přešli k tématu spíše analytickému, ke zpracování dat o fauně motýlů českých rezervací na základě tzv. „life history traits“.

K tomu dlužno říct pár slov. Podobně jak naši mammalogové poté, co vyzkoumali kdejakého savce, začali u svých organismů hledat personalitu, uchylují se společenství ekologové, poté co o společenstvech svých organismů leccos znají, k jakoby analytičtějšímu přístupu, k hledání, jak je složení společenstev, a jejich reakce například na krajinné změny, determinováno binomickými vlastnostmi jednotlivých druhů. O tomto posunu jsem slyšel hodně dávno, v okamžiku když začínal, od jednoho z jeho pionýrů, kolegy D. Storch. Dlouho však chyběl snadno ovladatelný statistický aparát, a mně osobně i student(ka), která by se s tímto novým přístupem poprala. Takového člověka jsem našel právě v Aleně, byť měla k prozkoumání pro ní i pro mě nového terénu poměrně málo času.

Předložená práce tedy není, na rozdíl od mnoha letošních diplomek, rukopisem skoro zralým k publikaci, ale spíše zprávou o ohledání nového terénu. Z desítek a stovek možných analýz a otázek jsme si položili ty nejjednodušší – jaké jsou vlastně vztahy binomických vlastností v českých motýlích společenstvech, a zda v různě „designovaných“ přírodní rezervacích se projevují či prosazují vlastnosti jiné.

Přestože leccos bylo šito horkou jehlou, výsledky překvapily i mě: přišli jsme na nejméně dvě překvapení, jedno týkající se trade-offs mezi fertilitou a žírem larev na aparentních rostlinách (...zahrnutí aparentce živých rostlin dost mění kontinuum tzv. specialistů a generalistů, objeovované v podobných studiích našimi kolegy), a druhé, že i na tak heterogenním vzorku, jako jsou české rezervace a jejich motýlí společenstva, lze pomocí binomických vlastností ukázat prakticky všechny „učebnicové pravdy“ biologie ochrany přírody. Postupy vyzkoušené a fenomény objevené v Alenině diplomové práci tak pokládají slušný základ pro další rozvoj ochránářské biologie temperátního hmyzu na katedře.

Posudek rád uzavírám povinným prohlášením, že Alena Bartoňová prokázala výjimečné nasazení, samostatnost a kreativitu, s její prací jsem spokojen a rád ji doporučuji k obhajobě.

V Českých Budějovicích, 30. května 2013
Doc. Mgr. Martin Konvička, PhD.

